

Sygn. akt II DSI 60/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Tomczyński

Michał Jerzy Górski (ławnik Sądu Najwyższego)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego prokuratora
Marka Woźniaka

w sprawie H. T.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 26 listopada 2019 r.,
odwołania Prokuratora Krajowego od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego dla
Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 czerwca 2019 roku, sygn. akt
PK I SD (...)

na podstawie art. 437 § 1 kpk w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia
2016 roku Prawo prokuraturze

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu
Dyscyplinarnego dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym z
dnia 6 czerwca 2019 roku, sygn. akt PK I SD (...);

2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 13 grudnia 2018 roku Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego wystąpił do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuraturze Generalnym o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej H. T. prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. w stanie spoczynku, obwinionego o to, że:

„w dniu 28 października 2015 r. w S., gm. G., woj. (...), wbrew wynikającemu z art. 44 ust. 1 i 2 oraz z art. 45 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (obecnie z art. 96 § 1 i 2 1 oraz 92 § 1 u.p.o.p. – ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo prokuraturze) nakazowi wystrzegania się zachowań mogących stwarzać chociażby pozory braku z jego strony poszanowania obowiązującego porządku prawnego, kierując samochodem osobowym marki F. nr rej. (...), wyjeżdżając z lokalnej drogi podporządkowanej na skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr (...), nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nie wykorzystał w należyty sposób istniejących możliwości do skutecznego rozpoznania stanu ruchu, nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa nadjeżdżającemu z prawej strony K. K., kierującemu pojazdem członowym składającym się z ciągnika samochodowego marki R. nr rej. (...), sprzęgniętego z naczepą marki B. nr rej. (...), w wyniku czego doszło do czołowego uderzenia ciągnika samochodowego w prawy bok przejeżdżającego przed nim samochodu F., a następnie odrzucenia samochodu F. na prawą stronę drogi wojewódzkiej nr (...) i uderzenia jego lewym bokiem w przód oczekującego na wjazd autobusu PKS marki S. nr rej. (...), którym kierował R. K., co z kolei spowodowało cofnięcie autobusu i uderzenie w stojący za nim samochód osobowy marki P. nr rej. (...), którym kierował M. Z., w następstwie czego pasażerka samochodu F. M. T. doznała obrażeń ciała w postaci otarcia skóry twarzy i klatki piersiowej, podbiegnięcia okolicy biodrowej, złamania kości skroniowej lewej z dyskretnym krwotokiem podpajęczynówkowym, obustronnego złamania wszystkich żeber z rozerwaniem jam opłucnowych, stłuczenia płuc i serca, pęknięcia aorty piersiowej, krwotoku do obu jam opłucnowych, złamania odcinka piersiowego kręgosłupa oraz rozejścia spojenia łonowego, które to obrażenia

skutkowały jej zgonem na miejscu zdarzenia, a uczestniczące w wypadku pojazdy tj. ciągnik samochodowy marki R. nr rej. (...), autobus marki S. nr rej. (...) oraz samochód osobowy marki P. nr rej. (...) uległy uszkodzeniom, czym uchybił godności urzędu prokuratora,

tj. o czyn z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28.01.2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2017.1767 t. j., z późn. zm.)”.

Orzeczeniem z dnia 6 czerwca 2019 roku, sygn. PK I SD (...), Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym uznał „obwinionego H. T., prokuratora Prokuratury Rejonowej w K., w stanie spoczynku za winnego zarzuconego mu we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej z dnia 13 grudnia 2018 r., przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28.01.2016 r. Prawo o prokuraturze i na podstawie art. 127 § 1 ustawy prawo o Prokuraturze w zw. z art. 104 § 3 pkt 3 ustawy z dnia 27.07.2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity Dziennik Ustaw 2019.52 z późniejszymi zmianami) wymierzył obwinionemu karę dyscyplinarną zawieszenia podwyższenia prokuratorowi w stanie spoczynku uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 ustawy z dnia 27.07.2001 r. prawo o ustroju Sądów Powszechnych, na okres 1 roku”. Ponadto, na podstawie art. 166 powołanej wyżej ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.

Odwołanie od powyższego rozstrzygnięcia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 czerwca 2019 roku wywiódł Prokurator Krajowy, zaskarżając na niekorzyść obwinionego orzeczenie w całości.

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 u.p.o.p., zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

„rażącą niewspółmierność kary polegającą na wymierzeniu H. T., prokuratorowi w stanie spoczynku, kary zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U.2019.52-j.t.) na okres jednego roku, która nie uwzględnia należycie ustalonego przez sąd dyscyplinarny wysokiego stopnia

społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje wystarczająco celów kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów związanych z potrzebą kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz zadośćuczynieniu społecznemu poczuciu sprawiedliwości”.

Na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. i art. 456 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze wniósł o „zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie - H. T. prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w K. w stanie spoczynku za przypisane mu przewinienie dyscyplinarne kary dyscyplinarnej zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 100 § 3 pkt 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych na okres trzech lat”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie Prokuratora Krajowego nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie nie spowodowało konieczności wzruszenia orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 czerwca 2019 roku.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że „istotą odwołania jest weryfikacja przez organ odwoławczy prawidłowości działania organu niższego rzędu, tak pod względem zasadności merytorycznej zastosowania danej instytucji jak i zgodności postępowania z przepisami prawa. Nie ulega wątpliwości, że odwołanie pełni także formę gwarancyjną, realizując fundamentalne zasady postępowania, takie jak rzetelność procesu i prawo do obrony” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2019 roku, sygn. akt II DO 1/18).

Skarżący nie kwestionuje ustalonego przez sąd *meriti* stanu faktycznego, podkreślając, że prawidłowość dokonanych ustaleń nie budzi zastrzeżeń. Prokurator Krajowy zarzuca jednak, że sąd pierwszej instancji przy wymiarze kary nie uwzględnił wysokiego stopnia społecznej szkodliwości czynu, co prowadzi do tego, że orzeczona kara nie realizuje wystarczająco jej celów, ze szczególnym uwzględnieniem celów związanych z potrzebą kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa oraz zadośćuczynieniu społecznemu poczuciu sprawiedliwości.

Sąd pierwszej instancji stwierdził w uzasadnieniu wydanego orzeczenia, odnosząc się do stopnia zawinienia, wynikającego z zachowania obwinionego, że „z uwagi na to, że zachowanie to miało formę nieumyślną, Sąd uznał, iż stopień ten nie był wysoki”. Wniosek taki należy w ocenie Sądu Najwyższego uznać za prawidłowy, nie został on zakwestionowany także przez skarżącego w odwołaniu. Potwierdzenie to znajduje także w wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 28 czerwca 2018 roku (sygn. akt II K (...)), które to orzeczenie zostało następnie utrzymane w mocy przez Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 30 listopada 2018 roku (sygn. akt V Ka (...)).

W odniesieniu zaś do stopnia społecznej szkodliwości czynu ustalono, że był on wysoki, z uwagi na rodzaj i charakter naruszonego dobra oraz rozmiar wyrządzonej szkody przez obwinionego. Sąd odwoławczy wprawdzie posługuje się pojęciem „duży”, to w ocenie Sądu Najwyższego należy w kontekście całości uzasadnienia kwalifikować jako „wysoki”, co zostało zresztą podniesione także w wywiedzionym przez Prokuratora Krajowego odwołaniu.

Zdaniem Sądu Najwyższego, sąd pierwszej instancji w prawidłowy sposób zastosował dyrektywy wymiaru kary wynikające z art. 53 kk, poprawnie dokonując oceny wszelkich okoliczności sprawy. Przy wymiarze kary, w ocenie Sądu Najwyższego, sąd pierwszej instancji wziął także pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które winna realizować kara dyscyplinarna. Podkreślić przy tym należy, że w postępowaniu dyscyplinarnym istotne znaczenie ma wymierzenie kary sprawiedliwej, która odpowiada wadze przewinienia i stopniowi winy sprawcy, a także spełnia cele prewencji indywidualnej i generalnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2017 roku, sygn. akt SNO 42/17, LEX nr 2408338). Sąd Najwyższy zauważa, że w realiach niniejszej sprawy, okres jednego roku zawieszenia podwyższenia wynagrodzenia jest wystarczająco długi, by obwiniony odczuł dolegliwość orzeczonej kary i wagę popełnionego deliktu, jednak nie wykracza poza stopień winy, a także w należyty sposób uwzględnia wszelkie okoliczności podmiotowo-przedmiotowe odnoszące się do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego i zachowania obwinionego przed i po popełnieniu przez niego zarzucanego mu czynu. Nie można pominąć tego, że jest to jedna

z najcięższych kar dyscyplinarnych jaka może zostać wymierzona obwinionemu prokuratorowi w stanie spoczynku. Obwiniony nie jest czynnym prokuratorem, w chwili wyrokowania ma 82 lata. W ocenie Sądu Najwyższego, obwiniony zrozumiał skutki popełnionego przez niego z winy nieumyślnej czynu, a wymierzona kara odniesie skutek prewencyjny i wychowawczy.

Należy zauważyć odrębność postępowania dyscyplinarnego wynikającą z celów i funkcji, postawionych przed tym postępowaniem przez ustawodawcę. Orzeczona w niniejszym postępowaniu kara dyscyplinarna, będzie drugą karą wymierzoną obwinionemu za popełniony przez niego czyn z dnia 28 października 2015 roku. Pierwszą karą, była wymierzona kara pozbawienia wolności w zawieszeniu oraz karą grzywny ukarano H. T. wyrokiem Sądu Rejonowego w G.. Podkreślić należy, że celem postępowania dyscyplinarnego jest stanie na straży właściwego wykonywania zawodu, to znaczy w zgodzie z przepisami prawa i godnością zawodu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2019 roku, sygn. akt II DSI 31/18). Osoba wykonująca zawód prokuratora przestrzegać powinna postępowania nieuchybiającego godności tegoż zawodu, tak podczas wykonywania obowiązków zawodowych jak i w życiu prywatnym. Nie ulega przy tym wątpliwości, że takie obowiązki spoczywają odpowiednio na prokuratorach w stanie spoczynku. Z drugiej zaś strony, wobec obwinionego toczyło się postępowanie karne, którego cele określone zostały w art. 2 kpk. Zauważyć zatem należy zasadniczą różnicę i brak związku między postępowaniami toczącymi się wobec tego samego podmiotu, wykonującemu zawód zaufania publicznego.

W najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, wielokrotnie odwoływano się do pojęcia rażącej niewspółmierności orzeczonej kary dyscyplinarnej, wskazując spełnienie jakich przesłanek powoduje skuteczność podniesionego zarzutu rażącej niewspółmierności kary. Jak podniósł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 czerwca 2019 roku: „rażąca niewspółmierność kary zachodzi wówczas, gdy *prima facie* widać znaczącą, wyraźną i oczywistą dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. W judykaturze Sądu Najwyższego podnosi się, że <<pojęcie rażącej niewspółmierności kary oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Należy dodać, że przesłanka rażącej niewspółmierności

kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo>> (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2019 roku, II DSI 71/18, LEX nr 2632306). Nie można zatem pominąć tego, że w tym przypadku chodzi o różnicę zasadniczej natury, oczywistą, rzucającą się w oczy i niedającą się zaakceptować nieproporcjonalność kary orzeczonej w stosunku do kary sprawiedliwej, zasłużonej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2019 roku, sygn. akt II DSI 31/19, Legalis nr 1892880)” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2019 roku, sygn. akt II DSI 6/19, LEX nr 2688899).

Mając zatem na uwadze wyznaczone w orzecznictwie Sądu Najwyższego kryteria uznania kary za rażąco niesprawiedliwą, należy w realiach niniejszej sprawy uznać, że taka okoliczność, w ocenie Sądu Najwyższego, nie wystąpiła. Wymierzona obwinionemu kara nie jest karą rażąco niesprawiedliwą, bowiem jak wskazano powyżej w prawidłowy sposób uwzględnia wszelkie okoliczności wpływające na jej wymiar.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.